

Verzorging langstlevende

Veel samenwonenden of gehuwden willen bij overlijden hun partner goed verzorgd achterlaten. Voor gehuwden en geregistreerd partners kent de wet de zogenaamde wettelijke verdeling. Bij testament kun je hiervan afwijken. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn indien niet alles naar de langstlevende moet gaan of wanneer je wilt bereiken dat er bij overlijden minder erfbelasting is verschuldigd.

Voor ongehuwd samenwonenden bestaat er geen wettelijke regeling. Als zij elkaar goed verzorgd willen achterlaten, zullen ze een testament moeten maken.

Testamenten waarin samenwonenden of gehuwden regelingen voor elkaar treffen, worden vaak aangeduid als "testament op de langstlevende". Er zijn veel verschillende vormen van een langstlevende testament.

Ouderlijke boedelverdeling of wettelijke verdeling

Tot 1 januari 2003 kenden we de ouderlijke boedelverdeling die bij testament werd gemaakt. Met ingang van die datum kan de ouderlijke boedelverdeling niet meer in een testament worden opgenomen. Daarvoor in de plaats is de wettelijke verdeling gekomen, die van toepassing is als gehuwden of geregistreerd partners met kinderen niets anders hebben bepaald. Hoewel er verschillen tussen de beide regelingen zijn, komen ze er beiden op neer dat de langstlevende en de kinderen erfgenamen zijn en dat de langstlevende enig eigenaar wordt van alle bezittingen. De kinderen krijgen een vordering in geld ter grootte van hun erfdeel. Deze vordering is pas opeisbaar bij het overlijden van de langstlevende, en in een aantal andere gevallen. Op deze wijze kan de langstlevende ongestoord verder leven.

Ongedaamaking wettelijke verdeling

Wanneer toepassing van de wettelijke verdeling (om welke reden dan ook) niet wenselijk zou zijn, kan een testament worden gemaakt waarin van de wettelijke verdeling wordt afgeweken. Mocht er geen testament zijn waarin van de wettelijke verdeling wordt afgeweken, dan is er nog wel een mogelijkheid om - binnen drie maanden na overlijden van de eerststervende - de wettelijke verdeling ongedaan te maken. Deze ongedaamaking biedt echter meestal niet de voordelen van een goed testament waarin wordt afgeweken van de wettelijke verdeling.

Onterving langstlevende of klein erfdeel

Om fiscale redenen kan het wenselijk zijn dat de langstlevende wordt onterfd of een zeer klein erfdeel krijgt. Het voordeel hiervan is dat vermogen niet twee keer met erfbelasting wordt belast.

Vruchtgebruiktestament

Wanneer je bij testament het vruchtgebruik aan je partner geeft, heeft deze het recht om de bestanddelen van de nalatenschap te gebruiken en daarvan de vruchten te plukken. De (overige) erfgenamen zijn formeel eigenaar maar mogen deze vermogensbestanddelen niet gebruiken. Het is mogelijk om te bepalen dat de vruchtgebruiker ook de bevoegdheid heeft om de bestanddelen waarop het vruchtgebruik rust op te maken of te vervreemden. De vruchtgebruiker kan zich dan eigenlijk gewoon gedragen als eigenaar.

Het voordeel van het vruchtgebruik is dat de waardestijging van de zaken waarop vruchtgebruik is gevestigd toekomt aan de erfgenamen. Bij het tweede overlijden verdampt het vruchtgebruik en hoeft over het vruchtgebruikvermogen door de erfgenamen geen erfbelasting meer betaald te worden.

Overnamelegaat

In plaats van of in aanvulling op een vruchtgebruik kan een overnamelegaat worden opgenomen. Zo'n legaat geeft de langstlevende het recht om de bestanddelen van de nalatenschap te 'kopen'. Het bedrag dat moet worden ingebracht, de 'koopprijs', mag dan vaak levenslang worden schuldig gebleven. De langstlevende merkt niets van die schuld en kan, tenzij anders is bepaald, ook alles opmaken.

Benoeming van langstlevende tot enig erfgenaam

Soms wordt ervoor gekozen om de langstlevende tot enig erfgenaam te benoemen. Indien de verkrijging van de langstlevende dan binnen de vrijstelling blijft is bij het eerste overlijden geen erfbelasting verschuldigd. Per saldo is er in dit geval na het overlijden van de beide partners bijna altijd meer erfbelasting verschuldigd dan wanneer voor één van de andere varianten gekozen zou worden.

In een testament waarbij de langstlevende tot enig erfgenaam wordt benoemd, wordt vaak een tweetrapsmaking opgenomen. Ook kunnen legaten voor de kinderen worden opgenomen.

Combinatietestamenten

Bij een wat groter vermogen wordt ook wel gebruik gemaakt van een combinatietestament. Dit is een combinatie van de verschillende basisvormen van langstlevende testamenten. Zo'n combinatietestament heeft als voordeel dat bij overlijden van de eerste van beide partners gekeken kan worden wat de meest handige variant is, dan wel of juist een combinatie van de varianten wenselijk is. Bij een dergelijk testament ga je niet voor één anker liggen, maar hou je diverse mogelijkheden open. Dat kan van groot belang zijn voor de te betalen erfbelasting.

Samenwoners

Wanneer je niet gehuwd bent of niet een geregistreerd partnerschap bent aangegaan, ben je op basis van de wet niet automatisch elkaars erfgenamen. Ook niet wanneer er een samenlevingsovereenkomst is. Wel is het mogelijk om - behoudens de wettelijke verdeling - voor een van de hiervoor beschreven basis varianten te kiezen. Maar daar is wel een testament voor nodig.

Verzorging op basis van de wet

Voor de situatie dat de langstlevende partner niets of te weinig krijgt op basis van een testament, kent de wet een aantal rechten toe aan de langstlevende. Zo mag de langstlevende partner (ook de samenwoner) gedurende een periode van zes maanden in de woning blijven wonen en gebruik maken van de inboedel. Wanneer dit nodig is voor haar of zijn verzorging heeft de langstlevende echtgenoot of geregistreerd partner recht op vestiging van een vruchtgebruik op de woning en de inboedel. Wanneer de langstlevende echtgenoot of geregistreerd partner behoeftig is, kan deze aanvullend nog een vruchtgebruik verlangen op de overige goederen van de nalatenschap.

Voor meer informatie over langstlevende testamenten, kunt u contact opnemen. Wij helpen u graag.